

Pääluokka 35 YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 13 000 euroa.

Selvitysosa: Valtioneuvoston tietoaaineistojen hankintamäärärahat keskitetään Valtioneuvoston kanslialle Valtioneuvoston kanslian määräyksen VNK/177/02/2016 mukaisesti.

2017 I lisätalousarvio	-13 000
2017 talousarvio	27 485 000
2016 tilinpäätös	28 397 000
2015 tilinpäätös	31 179 999

29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arvionmääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 800 000 euroa.

Selvitysosa: Tarve lisätä momentin arvonlisäveromäärärahaa johtuu merentutkimusalus Arandan kohonneista peruskorjauskustannuksista.

2017 I lisätalousarvio	800 000
2017 talousarvio	6 405 000
2016 tilinpäätös	5 844 392
2015 tilinpäätös	6 514 932

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Momentti ehdotetaan muutettavaksi 3-vuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Belvedere Mining Oy:n Nivalassa omistaman Hituran nikkeli- ja kupari-, koboltti-, platina- ja palladium-kaivoksen toiminta on päättynyt ja yhtiö on asetettu konkurssiin 28.12.2015. Kaivostoiminta on ollut pysähdyksissä kesästä 2013 alkaen, koska nikkelin maailmanmarkkinahinta on ollut matala. Yhtiö on huolehtinut kaivosalueen likaantuneiden vesien jatkuvasta pumppauksesta ja puhdistamisesta konkurssin alkamiseen asti. Konkurssipesällä ei ole likvidejä varoja ympäristövelvoitteidensa hoitamiseksi eivätkä pesänhoitajan toimet yhtiön omaisuuden myymiseksi ole tuottaneet tulosta. Ympäristön pilaantumisen estämistoimet toteutetaan valtion rahoittamina.

Hituran kaivosalueelle on vuosina 1992—1996 tuotu Kokkolan kobolttikemikaalitehtaalta jarosiittia 0,45 Mt, joka on läjitetty 3,5 ha:n alueelle. Jarosiittikasan ja rikastushiekka-altaiden läpi suotautuva vesi on saastuttanut ja saastuttaa pohjavesiä sekä maaperää. Käsittelemättömänä kyseiset vedet ohjautuvat Kalajokeen ja aiheuttavat Kalajoen pilaantumista. Tuotannon keskeytyksen jälkeen kaivoksella on ollut n. 2–3 htv:n miehitys hoitamassa ympäristönhoitoon ja seurantaan liittyviä tehtäviä. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi vuosikustannukset ovat n. 0,9 milj. euroa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ryhtyi kaivosalueella vuonna 2016 välttämättömiin toimenpiteisiin ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. Ympäristöministeriö rahoitti toimien kuluja 298 000 eurolla momentilta 35.10.61 (Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen). Vuoden 2016 toisessa lisätalousarviossa myönnettiin 520 000 euron määräraha käytettäväksi konkurssimenettelyyn ja lisäselvityksiin kuluvana aikana kaivosalueen ympäristövahinkojen torjuntaan ja kaivannaisjätteiden jätealueiden sulkemistoimien suunnitteluun.

POP ELY on 11.5.2016 päättänyt aloittaa Hituran kaivannaisjätteiden jätealueiden sulkemistoimenpiteet ja ottanut käyttöön kaivoksen ympäristönsuojelulain ja ympäristöluvan mukaisen 1,99 milj. euron vakuuden. Vakuutta voidaan käyttää rikastehiekka-altaan ja sivukivien läjitysalueiden sulkemistöihin.

POP ELY on tilannut suunnitelman kaivoksen ympäristöluvan mukaisesta sulkemisesta, mikä edellyttää koko rikastushiekka-alueen (mukaan lukien jarosiittikasa) peittämistä. Suunnitelman lähtökohtana on myös tehostaa vesienkäsittelyjärjestelmää ja saada kaivosalueen vesitase hallintaan sekä lopettaa pidemmällä aikavälillä saastuneiden pohjavesien ja suotovesien käsittely tarpeettomana.

Kaivoksen sulkemistoimet tehdään kolmessa osassa ja niiden arvioidaan kestävän 5—15 vuotta. Kustannukset ovat ympäristöluvan mukainen vakuus huomioon ottaen yhteensä noin 15—20 milj. euroa. Aikataulu ja kustannukset täsmentyvät sulkemisen edetessä. Sulkemisen yksityiskohtaisiin ratkaisuihin voi vielä vaikuttaa myös Vaasan hallinto-oikeuden päätös valituksenalaisesta ympäristöluvasta vuodelta 2014.

Kaivoksen sulkemistoimien noin kaksi vuotta kestävään ensimmäiseen vaiheeseen arvioidaan kuluvan 5 milj. euroa v. 2019 loppuun mennessä.

Pitkän sulkemistoimenpideajan vuoksi momentti 35.10.20 kannattaa muuttaa kolmivuotiseksi siirtomäärärahasi.

2017 I lisätalousarvio	5 000 000
2017 talousarvio	5 900 000
2016 tilinpäätös	6 420 000
2015 tilinpäätös	4 767 595

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää: 9) enintään 86 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta enintään 20 henkilötyövuotta määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 6) ja 28 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohtien 1), 2), 3), 7) ja 8) tehtäviin

Selvitysosa: Aluehallinnon uudistuksen valmistelua tehdään 18 tulevan maakunnan alueella. Uuden hallinnon valmistelu on laaja prosessi, joka vaatii aluehallinnossa aluehallintovirastoilta ja

ELY-keskuksilta merkittäviä henkilöresurssipanostuksia valmisteluun. Aluehallinnon kokeneet asiantuntijat ovat mukana eri valmisteluryhmien sihteereinä, puheenjohtajina ja jäseninä. Samaan aikaan aluehallinnon on hoidettava kuitenkin niille lainsäädännön mukaan kuuluvat ympäristöhallinnon tehtävät. Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset tarvitsevat lisää henkilöstövoimavaroja, jotta ne voisivat käyttää asiantuntijoitaan käynnissä olevaan uudistustyöhön. Momentin määrärahaosa on varattu aluehallinnon kehittämiseen. Aluehallinnon kehittämisrahan htv-kiintiö on kuitenkin jo käytetty vuoden 2017 osalta. Momentin päätösosan kohtaan 9) ehdotetaan 5 htv:n lisäystä ympäristötehtäviin liittyviin yhteisiin kehittämishankkeisiin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	14 725 000
2016 tilinpäätös	15 825 000
2015 tilinpäätös	13 760 000

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 160 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Matkailu 4.0: Kilpailukykyä Suomelle, Suomen luonto jokaisen ulottuville ja luontomatkailu kasvuun maakunnissa —hankkeen toteuttamista palveleviin hankkeisiin ja toimenpiteisiin.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve johtuu Matkailu 4.0: Kilpailukykyä Suomelle, Suomen luonto jokaisen ulottuville ja luontomatkailu kasvuun maakunnissa —hankkeeseen tarvittavasta rahoituksesta.

Hankkeessa on tarkoituksena:

- parantaa Luontoon.fi- ja Retkikartta.fi-verkkopalveluja niin, että ne palvelevat nykyistä huomattavasti paremmin matkailusektoria sekä innostavat uusia kohderyhmiä lähtemään luontoon ja ottamaan luontoliikunnan osaksi elämäntapaansa,
- kehittää valituista luontokohteista kertovaa, matkailumarkkinointiin tarkoitettua, erityisesti digitaalista aineistoa, niin että se tukee matkailusektorin liiketoimintaa ja lisää em. kohteiden vetovoimaisuutta.
- tuottaa tuotteistettuja ympärivuotisia helppoja reittejä ja palvelutukikohtia kansallispuistoihin ja retkeilyalueille.

Hanke toteuttaa hallitusohjelman Biotalous ja puhtaat ratkaisut— sekä Hyvinvointi ja terveys— painopistealueiden kärkihankkeita:

- Hankkeen toimenpiteet luovat edellytyksiä kansainvälisen ja kansallisen luontomatkailun kasvulle bionalouden kärkihankkeen Luontopolitiikkaa luottamuksella ja reiluin keinoin mukaisesti.
- Hankkeessa vaikutetaan kustannustehokkaasti kansanterveyteen edistämällä kansalaisten liikkumista ja terveellisiä elämäntapoja kärkihankkeen Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta mukaisesti.

2017 I lisätalousarvio	1 160 000
2017 talousarvio	29 656 000
2016 tilinpäätös	39 616 000
2015 tilinpäätös	34 598 000

70. Alusinvestoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 600 000 euroa.

Momentille ehdotetaan Arandan peruskorjauskustannusten kasvun vuoksi valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuviin valtion menoihin lisäystä 3 000 000 euroa vuodelle 2017 ja 1 600 000 euroa vuodelle 2018.

Selvitysoasa: Vuonna 2013 tehdyn merentutkimusalue Arandan peruskorjauskustannusarvion (8—12 milj. euroa) perusteella ehdotettiin vuoden 2015 valtion tulo- ja menoarvioon 11 milj. euroa sopimisvaltuutta. Suunnitteluun varattiin 600 000 euroa vuodelle 2016.

Syksyllä 2016 toteutetun telakoiden kilpailutuksen jälkeen hyväksyttävissä tarjouksissa kustannukset olivat kuitenkin 3,7—6,9 milj. euroa sopimusvaltuutta korkeammat ilman v. 2017 voimaan tulleen IMO:n polaarikoodin aiheuttamia kustannuksia. Tämä johtuu hintatason noususta, mutta myös siitä, että tarjouspyynnössä esitetty korjaustyön määrä on vuoden 2015 selvityksien ja vuoden 2016 suunnittelun aikana havaittu suuremmaksi kuin mitä vuonna 2013 arvioitiin. Tarjouspyyntöaineistoa suunniteltaessa peruskorjauksen kustannukseksi arvioitiin noin 11 milj. euroa. Saatujen tarjouksien työmäärä vastasi tarjouspyyntöä. Peruskorjauksen kustannukset ovat kilpailutuksen yhteydessä tarkennetun arvion mukaan yhteensä 15,6 milj. euroa.

Materiaalien yleinen hinnannousu on viime vuosina ollut noin 5—10 % vuodessa. Alan palkkakustannukset ovat kasvaneet n. 4 % neljässä vuodessa. Kun peruskorjaustyön hinta-arviossa materiaalien osuus on 70 % ja työn 30 %, näistä johtuva kustannuslisä on n. 2,7 milj. euroa.

Vuonna 2014 arvioitu korjaustyömäärä on suunnittelun edetessä tarkentunut. Aiemmin myönnetyllä määrärahalta voidaan toteuttaa vain osa uudistamis- ja korjaustöistä, mikä aiheuttaisi sen, että osa välttämättömästä remontista (ilmastointi, laboratorioden ja hyttien kunnostus, keulan luukun ja helikopterikannen alaisen tilan kunnostus sekä polaarikoodin aiheuttamat toimenpiteet) joudutaan lykkäämään. Uusia peruskorjaussuunnittelun yhteydessä havaittuja tarpeellisia kohteita on löytynyt mm. laboratorioden ilmastoinnin nykyaikaistamisesta, aluksen putkistosta sekä tutkimuskalustosta. Nämä korjaukset ovat välttämättömiä. Jos niitä ei kyetä tekemään peruskorjauksen yhteydessä, Arandan käyttövarmuus laskee. Koko peruskorjaus kannattaa toteuttaa kuitenkin pian, koska palkka- ja materiaalikustannukset voivat edelleen nousta. Uudelleen telakointi aiheuttaisi välillisiä lisäkustannuksia Arandan ollessa poissa käytöstä.

Aranda on rakennettu jäävahvisteiseksi (Ice Class 1A Super). Alus kykenee operoimaan Itämeren jääoloissa ja polaarialueilla. Se on yksi harvoista maailman jäävahvistetuista täysin tutkimukseen varustelluista merentutkimusaluksista. IMO:n polaarikoodi (mm. turvavarusteet, radiolaitteet ja likavedenpuhdistuslaitteisto) edellyttää sen vaatimusten huomioimisen, kun alusta käytetään polaarialueilla. Arandan käyttö arktisella alueella ei olisi mahdollista ennen uudistusten valmistumista. Uusien esille tulleiden korjauskohteiden sekä polaarikoodin aiheuttamien lisätöiden kustannukset ovat yhteensä n. 1,9 milj. euroa.

2017 I lisätalousarvio	4 600 000

2017 talousarvio	5 000 000
2016 tilinpäätös	7 500 000
2015 tilinpäätös	1 450 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

02. Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää:

1) rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio -hankkeeseen (KIRADIGI) ympäristöministeriön, valtion virastojen, valtion liikelaitosten, kuntien ja maakunnan liittojen, yritysten, säätiöiden, yhdistysten, osuuskuntien sekä järjestöjen menoihin sekä kansainvälisen yhteistyön kuluihin ja maksuihin

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	4 000 000
2016 tilinpäätös	250 000

30. Vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille lisätään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustuslain nojalla kokeiluhankkeeseen talousongelmaisten vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen
- 2) hankkeen talous- ja asumisneuvonnan kustannuksiin, jolloin avustuksen määrä on enintään 50 % kustannuksista. Avustusta ei voida myöntää, jos avustuksen saajalle on myönnetty muuta avustusta samoihin kustannuksiin.
- 3) avustusten maksamiseen myös yleishyödyllisille yhteisöille
- 4) hankkeen kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Talousongelmaisten vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen - kokeiluhankkeen tavoitteena on yksityisissä ja ARA:n vuokra-asunnoissa asuvien talouden hallinnan ongelmista kärsivien asukkaiden vuokravelkojen sekä häätöjen vähentäminen, luotto- ja vakuutuskelpoisuuden palauttaminen sekä kotitalouksien kannustaminen muuttamaan pysyvämmiin talouden- ja elämänhallintaa. Hankkeessa asumis- ja talousneuvonta, jalkautuva talousohjaus, maksuohjelmat, vakuutusturva, pienlainoitus ja kuntoutus organisoidaan yhtenäisesti ja joustavasti toimivaksi asiakastyön kokonaisuudeksi. Tuki suunnataan talous- ja asumisneuvonnan antamiseen tarvittaviin resursseihin, talouden hallinnan työkalujen kehittämiseen sekä hankekokonaisuuden

hallinnointiin. Hankkeeseen siirretään 1 milj. euroa korjausavustuksista (mom. 35.20.55). Hankkeen hallinnointi toteutetaan ARA:ssa. Hankkeen toteuttamisesta vastaavat hankepääalliköt ARA:ssa ja Takuusäätiössä.

2017 I lisätalousarvio	1 000 000

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentilta siirretään 1 000 000 euroa momentille 35.20.30 Vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen (siirtomääräraha 3 v).

2017 I lisätalousarvio	-1 000 000
2017 talousarvio	20 000 000
2016 tilinpäätös	20 000 000

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Avustukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2017 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 119 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2017 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain (1087/2016) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 26 000 000 euroa.

Selvitysosa: Hissien asentaminen olemassa olevaan asuntokantaan on osoittautunut tehokkaaksi toimenpiteeksi ikääntyvien kotona asumisen edistämiseksi. Tämän vuoksi erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi myönnettävien avustusten myöntämisvaltuudesta siirretään 11 milj. euroa käytettäväksi hissien asentamiseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	—
2016 tilinpäätös	—
2015 tilinpäätös	—